

תורה אור • الباراشות חיי שרה • מאמר 4

ויצא יצחק לשוח בשדה כו'

«وخرج إسحاق (יצחק) ليتأمل في الحقل»

إهداء تكريماً لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الربيبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/chayei-sarah/4

1 ויצא יצחק לשוח בשדה כו'. לבאר זה דהנה יש משנה וברייתא. וברייתא פי' המשנה כי המשנה הוא הכלל וברייתא היא הפרט של המשנה ואין בכלל אלא מה שבפרט.

«وخرج إسحاق (יצחק) إلى الحقل ليتأمل (לשוח, lasuach)», إلخ. ولايضاح ذلك: هناك المشناه (المتن التشريعي, משנה, Mishnah), وهناك البرايتا (التعليم المروي خارج المشناه, ברייתא, Baraisa). والبرايتا هي شرح المشناه, لأن المشناه هي القاعدة العامة, والبرايتا هي التفصيل الخاص بالمشناه, و«ليس في العام إلا ما في الخاص».

ולכאורה הברייתא היא למטה מן המשנה שנשתלשלה יותר למטה אבל האמת הוא שהברייתא גבוה יותר דסוף מעשה במחשבה תחלה. דהנה התורה נשתלשלה למטה אפי' [אפילו] בדבר שקר כגון זה אומר אני מצאתיה כו'.

يبدو للوهلة الأولى أن البرايتا أدنى من المشناه, لأنها انحدرت إلى أسفل منها! لكن الحقيقة أن البرايتا أعلى, إذ إن «آخر الفعل أول الفكر». فقد انحدرت التوراة إلى الأسفل, حتى تناولت أمرًا يتضمن كذبًا, مثل قول هذا: «وجدتها أنا», إلخ.

2 ולפי הנראה היא ירידה למטה מאד ומ"מ היא גבוה כי סוף מעשה כו'. וכמשל השפופרת הנכנס ראשון יוצא אחרון

في الظاهر, يبدو ذلك هبوطًا شديدًا إلى أسفل, ومع ذلك فهو سام, لأن «نهاية الفعل...» إلخ. وهذا يشبه مثال الأنبوب: فما يدخل أولاً يخرج أخيرًا.

וכמו האדם שהוא סוף כל הנבראים והוא במעלה על כולם והכל נברא בעבורו ולכן נמצא העולם כולו באדם אחד להורות שהכל נברא בעבורו כי זה כל האדם.

وكذلك الإنسان, فهو آخر جميع المخلوقات, ومع ذلك فهو أرفع منها جميعًا مرتبة, وقد خُلق كل شيء من أجله. ولذلك يوجد العالم كله في إنسان واحد, للدلالة على أن كل شيء خُلق من أجله, لأن «هذا هو كل الإنسان».

3 וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת כו'. דהנה בעה"ב [בעולם הבא] צדיקים יושבים כו' והוא רק בחי' אחרים

وهذا [معنى] قول حكمائنا, ז"ל: «ساعة واحدة أفضل», إلخ. ففي العالم الآتي «يجلس צדיקים», إلخ, وليس ذلك إلا مستوى الجانب الخلفي (أخوريים, achorayim).

כמאמר וראית את אחורי כו' התענוג שמשיג האדם בעבודתו הוא בחינת אחוריים ופני אינו באפשרי להשיג כי לא יראני האדם וחי.

كما قيل: «وترى ظهري»، إلخ. فاللذة التي يدركها الإنسان في خدمته الإلهية هي مستوى الجانب الخلفي، أما «وجهي» فلا يمكن إدراكه، «لأن الإنسان لا يراني ويحيا».

4 ועד"ז גם הגלוי בגי'ע [בגן עדן] הוא רק בחי' זיו והארה לבד ולכן יפה שעה אחת כו' שהוא המעשה עצמה בלי תענוג ובלי שכל מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] דסוף מעשה במחשבה תחלה.

وعلى هذا النحو أيضًا، فإن التجلي في جنة عدن (Gan Eden, גן עדן) ليس إلا مستوى من الضياء والإشراق فحسب. ولذلك، «ساعة واحدة أفضل...» إلخ، أي الفعل نفسه، من غير لذة ولا عقل، «من كل حياة العالم الآتي»، لأن «نهاية الفعل في الفكر أولًا».

וזהו גם כן ענין משנה וברייתא שהמשנה הוא כלל כמו ד' ציצית מעכבות וכן סוכה שהיא גבוה כו'.
وهذا أيضًا هو معنى המשناه (משנה, Mishnah) والبريئة (ברייתא, Baraisa): فالمشناه قاعدة عامة، مثل: «الأهداب الأربع (ציצית, tzitzis) لا غنى [لبعضها عن بعض]»، وكذلك «السوكاه (סוכה, sukkah) التي يكون ارتفاعها...» إلخ.

5 ויש למצוא טעם לזה כענין תכלת דומה לים כו' וגבי סוכה יש טעם למען ידעו דורותיכם עד כ' אמה כו'.

ويمكن العثور على تعليل لذلك، كما في مسألة أن تכלת (techeles) [الأزرق] يشبه البحر، إلخ؛ وفي شأن السوكاه (סוכה, sukkah)، ثمة تعليل: «لكي تعلم أجيالكم» — حتى عشرين ذراعًا، إلخ.

אבל הברייתא הוא פרט לבאר המשנה בכל דקדוקים ופרטים כמו סוכת גנב"ך ורקב"ש שאין טעם לדבר ונראה בחוש שהוא למעלה מהשכל והטעם וזהו אין בכלל

أما البريئة (ברייתא, Baraisa)، فهي التفصيل الذي يشرح المشناه في جميع دقائقها وتفصيلها، مثل السوكاه من صنف «גנב"ך (GaNBaCh)» و«רקב"ש (RaKBaSh)»، التي لا تعليل لها، ويُرى بوضوح أنها فوق العقل والتعليل. وهذا هو [المقصود بقولهم]: «لا يشتمل العام على شيء»

אלא מה שבפרט שאין במשנה בכלל יותר מבפרט הברייתא ומה שלא נתגלה טעמה הוא יותר גבוה כי טעמי המצות לא נתגלו ולע"ל [ולעתיד לבוא] אי"ה [אם ירצה השם] יתגלו

إلا ما في الخاص: «فالقاعدة العامة في المشناه لا تتجاوز التفاصيل الواردة في البريئة. وما لم يُكشف تعليله أعلى مرتبة، لأن علل الوصايا (מצוות, mitzvot) لم تُكشف، وستُكشف في الزمن الآتي، بمشيئة ה'.

וזוהו ר"ש [רבי שמעון] דריש טעמי דקראי שדרש שמה שנאמר בפסוק טעם של דבר לא זהו עיקר רק שיש טעם בזה גבוה יותר למעלה מהטעם.

وهذا [ما يفسر] أن الحاخام شمعون يستنبط تعليقات الآيات: فقد استنبط أنه حين تذكر الآية تعليلاً لأمر ما، لا يكون ذلك هو جوهر الأمر؛ بل إن له تعليلاً أعلى، فوق [ذلك] التعليل.

נמצא שבמצוה שאין משיג בה טעם הוא יותר גבוה ומה שמשיג טעם ותענוג הוא רק בחינת אחוריים ולא

ويُستنتج أن الوصية (מצוה, mitzvah) التي لا يدرك المرء تعليلها أعلى مرتبة، أما ما يدركه بالتعليل واللذة (תענוג, taanug) فليس إلا مرتبة الخلف؛ وليس...

כמו שסוברים העולם שהעיקר הוא הלב שמשיג תענוג ועובד בהתלהבות ואינו כן האמת רק עיקר הוא המעשה בלי תענוג והלב אינו כ"א סיוע בחינת גדפין.

كما يظن الناس أن الجوهر هو القلب، الذي يدرك تَعْنُوج ويخدم بحماسة. وليس هذا هو الحق؛ بل الجوهر هو العمل من دون تَعْنُوج، والقلب ليس إلا عوناً، مرتبة الأجنحة.

6 והנה משנה נקרא עיר וברייתא בחי' שדה לשון בר חוץ לעיר ולכאורה העיר הוא עיקר שזרים בה בני"א [בני אדם]. אך נראה מי הוא מחיה אותם.

والآن، تُسمّى المشناه (משנה, Mishnah) «مدينة»، والبرايता (ברייתא) هي مستوى «حقل»؛ وهي لفظة من «بار» (בר, bar)، أي «خارج»، خارج المدينة. ويبدو أن المدينة هي الأصل، إذ يسكنها الناس فيها. لكن لننظر: من يهبهم الحياة؟

השדה שחוץ לעיר שמביאים משם התבוא'. כך הוא הברייתא מחיה המשנה ומבארת ההלכה יותר בפרט היאך לעשות כי התנאים מבלי עולם שמורים מתוך המשנה.

أي الحقل الواقع خارج المدينة، الذي يُجلب منه الغلّ. وكذلك تمنح البرايता الحياة للمشناه وتشرح الحكم الشرعي (הלכה, halachah) بتفصيل أكبر، مبيّنة كيف ينبغي العمل؛ إذ إن «التنائيم» (תנאים, Tannaim) «يهلكون العالم»، لأنهم يصدرن الأحكام من داخل المشناه.

וזוהו ויצא יצחק לשוח בשדה הוא לשון דבור ושיחה ול' [ולשון] שחייה למטה מלשון ושח רום אנשים
وهذا هو [معنى] «وخرج إسحاق» (יצחק) إلى الحقل ليسُوح: فكلّمة «لِسُوح» (לשוח, lasuach) تدل على الكلام والمحادثة، كما تدل على الانحناء إلى أسفل، من العبارة: «وينحني علو الناس» (ושח רום אנשים).

וכן כאשר יפרש השוחה לשחות (בישעה כ"ה) (ועמ"ש בזה ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון כו' ע"ש) בשדה הוא בר. ולפנות ערב לפנות הערב והחשך.

وكذلك «كما يبسط السباح (השוחה, hasocheh) نفسه للسباحة» (في إشعيا 25) (وانظر ما شُرح في هذا الأمر على [الآية] «لثُبْنُ مدينة سيحون وثُبَّتْ»، إلخ؛ راجع هناك). «في الحقل» – أي bar. وأما «نحو المساء» [«لِفَنُوت عيريف» (לפנות ערב, lifnos erev)]: فالمقصود إزالة المساء والظلمة.

דהנה התורה נשתלשלה בחשך כמאמר במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי שנשתלשל למטה אפי' [אפילו] בשקר ולמה הוא כך כדי לפנות הערב והחשך ויהי אור

فقد هبطت التوراة إلى الظلمة، كما جاء في القول: «أُسْكِنَنِي فِي مَوَاضِعٍ مَظْلَمَةٍ» – وهذا هو التلمود البابلي، الذي هبط إلى الأسفل، حتى إلى الزيف. ولماذا كان الأمر كذلك؟ لكي يزيل المساء والظلمة، «وكان نور»،

כמאמר לעת ערב יהיה אור כמשל מי שרוצה לפנות איזה דבר צריך הוא לכוּס בתוכו [בתוכה] כדי לפנותה אבל לא שישאר בתוכה.

كما جاء: «عند حلول المساء سيكون نور». وهذا يشبه حال مَنْ يريد إخلاء شيء: عليه أن يدخل فيه لكي يُخلّيه، لكن لا أن يبقى داخله.

גם מה שנשתלשלה התורה ונתלבשה בחשך טענות שקר הוא כדי לפנות החשך לאהפכא חשוכא לנהורא

وكذلك فإن نزول التوراة وتلبّسها بالظلمة، أي بالادعاءات الزائفة، إنما هو لكي تزيل الظلمة، ولتحوّل الظلمة إلى نور.

וכן העסק בתורה לדחות החשך והקושיות המסתיר על השכלת הדין האמת לאמתו ולמצא האמת גילוי רצון עליון כ"ה וכמ"ש ע"פ והמשכילים יזהירו וגו' ע"ש:

وكذلك فإن الاشتغال بالتوراة يرمي إلى إبعاد الظلمة والصعوبات التي تحجب فهم الحكم على حقيقته التامة، وإلى العثور على الحقيقة، أي انكشاف الإرادة العليا، مباركٌ هو؛ كما شُرح على [الآية] «والحكماء يضيئون»، إلخ؛ راجع هناك.

7 וזהו ויצא יצחק לשוח. כי כדי לפנות הערב והחשך ולתקנו הוא ע"י יצחק שהוא בחי' פחד ויראת ה' וכמאמר אם אין יראה אין חכמה כו'.

وهذا هو [معنى] «وخرج إسحاق (יצחק) ليتأمل (לשוח, lasuach)». فإزالة المساء والظلمة وإصلاحها إنما تكون من خلال إسحاق، الذي يمثل مستوى الخوف (פחד, Pachad) وخشية ה'؛ كما جاء في القول: «إذا لم تكن خشية، فلا حكمة»، إلخ.

(וע' בזוהר בראשית ד' כ"א סע"א [סוף עמוד א]). וזהו האומר אין לי אלא תורה אפי' [אפילו] תורה אין לו

ונשאר בחשך

(ורاجע הזוהר (זהר), בראשית, الصفحة 21, نهاية الجانب a.) وهذا هو [معنى] «من يقول: ليس لي إلا التوراة، فلا يملك حتى التوراة»، ويبقى في الظلمة.

אבל באמת כתיב ישת חשך סתרו שאף שהוא חשך מ"מ הוא סתרו וזהו לפנות הערב והחשך ולעת ערב

יהי אור

لكن الحقيقة أن مكتوب: «جعل الظلمة موضعَ اختبائه»؛ فعلى الرغم من أنها ظلمة، فإنها مع ذلك موضع اختبائه. وهذا هو «إزالة المساء والظلمة»، و«عند المساء يكون نور».

והיינו ליבון הלכתא וגם זה פי' ברכו בתורה. (ועמ"ש ע"פ קול דודי וע"פ ששים המה מלכות):

أي تبويض الهلاخاه (הלכתא, halachah); وهذا أيضًا هو معنى «باركوا على التوراة». (وراجع ما شُرح حول «صوت حبيبي» وحول «ستون ملكة».)

حول هذه الطبعة

.the English translation و This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

الترجمة العربية والشروح: أُعدت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرّس مآماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas) likuteitorah.com/about/the-chassidishe-: لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: (Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha)

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من 4/chayei-sarah/torah-ohr/ar/likuteitorah.com

إهداء تكريماً لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق